

Na slikah; pod naslovom Karl von Habsburg podeljuje nagrado Petru Meierju-Bergfeldu, desno Reihardt Olt; spodaj, predsednik združenja Midas Toni Ebner podeljuje nagrado Jeanette Björkquist; desno Luis Durnwalder.

REDNI LETNI OBČNI ZBOR ZVEZE MANJŠINSKIH DNEVNIKOV MIDAS

Novinarski nagradi letos v Nemčijo in na Finsko

BOJAN BREZIGAR

V Bocnu je v petek in večeraj potekal letni občni zbor zveze manjšinskih dnevnikov MIDAS. Udeležili so se ga predstavniki 24 včlanjenih dnevnikov, nekateri, predvsem iz Katalonije in Švedske, v zastopstvu več dnevnikov.

Kot običajno, je bila osrednja točka tega srečanja podelitev novinarskih nagrad. Nagrado Otto Von Habsburg, ki jo združenje vsako leto podeljuje novinarjem dnevnikov v jezikih večine za poročanje o manjšinah, je letos prejel novinar nemškega dnevnika Rheinischer Merkur Peter Meier-Bergfeld (izrpčil je o sinu obolelega Otta vopn Habsburga Franz), nagrado MIDAS, ki jo združenje podeljuje novinarjem manjšinskih dnevnikov za poročanje o drugih manjšinah v Evropi, pa je prešla novinarka švedskega dnevnika na Finskem Hufvudstadsbladet Jeanette Björkquist.

Letošnjo nagrado Otto Von Habsburg je, kot rečeno, prejel nemški novinar, publicist in pisatelj Peter Meier-Bergfeld. Gre za človeka, ki se je v svoji dolgoletni karieri večkrat aktivno angažiral za narodne in etnične manjšine, sicer pa je njegovo delo vseskozi prepredeno z zavzetostjo za uveljavljanje človekovih pravic, za demokracijo in za vladavino prava. Reinhardt Olt, novinar nemškega dnevnika Frankfurter Allgemeine Zeitung in prvi prejemnik nagrade Otto von Habsburg, sicer predlagatelj nagrade Meier-Bergfeldu, je o nagradu spregovoril v superlativih in omenil nekaj njegovih zapisov, ki so ga še posebej prevzeli. Pisal je o dunajski konferenci o človekovih pravic, objavil je kritični prikaz evropskega centra za boj proti rasizmu in ksenofobiji, pisal je o manjšinah v Sloveniji in na Hrvaškem, med drugim je pisal tudi o vlogi devinskega Zavoda združenega sveta za sodelovanje med narodi. Pomemben pa je bil njegov oris dela dolgoletnega južnotirolskega odbornika za kulturo Antona Zeglerja, ki je to mesto zasedal celih 29 let in je gotovo med najzaslužnejšimi za sedanj

status nemškega jezika v bocenski pokrajini. Meier-Bergfeld je pisal še o težavah majhne protestantske cerkve v Avstriji, veliko pa je prispeval tudi k poznavanju tržaškega pisatelja Claudia Magrisa v nemškem jezikovnem prostoru.

Peter Meier-Bergfeld je sedaj dopisnik nemškega dnevnika Rheinischer Merkur za Avstrijo in jugovzhodno Evropo, poleg tega poučuje na univerzi v Gradcu. Je avtor številnih knjig in je prejel državno avstrijsko odlikovanje ter odlikovanje zvezne dežele Štajerske.

Jeanette Björkquist je že 12 let zaposlena pri osrednjem švedskem dnevniku na Finskem; Hufvudstadsbladet, ki izhaja v Helsinkih, namenja veliko pozornost dogajanjem v Evropi in v svetu, kot manjšinski dnevnik pa je še zlasti zainteresiran za vprašanja, ki zadevajo manjšine. Björkquistova je ključna novinarka za pokrivanje tega področja; s svojo več kot 20-letno novinarsko izkušnjo obvlada to tematiko, ki jo je spoznala tudi s številnimi potovanji v tujino, vse do Gruzije in Afganistana.

Nagrado Midas pa si je prislužila predvsem z izredno pomembno reportažo, ki jo je izvedla lansko leto. Pisala je o romunskih Romih, ki beračijo po helsinških ulicah. Šest tednov jim je skupaj s fotografom Niklasom Meltiom sledila, poskušala je razumeti, kdo so, odkod prihajajo, kako razmišljajo in v kaj verjamejo. Za to reportažo je že prejela mednarodno nagrado Evropske komisije za novinarstvo o diskriminaciji pa tudi finsko nagrado na podobnem natečaju.

Sicer pa se je zasedanje začelo s posegom pokrajinskega odbornika, Ladina Floriana Mussnerja, ki je spregovoril predvsem o pomenu rabe manjšinskih jezikov. »Ne zadostuje, da imamo šole in morda celo stolico na univerzi, ljudje morajo uporabljati jezik v vsakodnevem življenju,« je dejal in poudaril, da imajo pri trem dnevnikih nezamenljivo vlogo, ker s svojim vsakodnevni prinašanjem jezika v družine razvijajo krepitve identitete neke skupnosti. Dnevnik so sredstvo, ki »daje

glas manjšinam« in jim omogoča neko prihodnost.

Južnotirolski evropski poslanec Herbert Dorfmann pa je govoril predvsem o Lizbonski pogodbi in o vlogi, ki jo ime ta pogodba za manjšine. Poudaril je, da Lizbonska pogodba prvič vsebuje omembo manjšin, pa čeprav je formulacija 2. člena zelo ohlapna, med drugim tudi zato, ker govori splošno o manjšinah in ne specifično o jezikovnih ali narodnih manjšinah. Pomembno je tudi, da je bila Listina o temeljnih pravicah priložena Lizbonski pogodbi; to sicer ni isto, kot če bi bila v celoti vključena v pogodbo, ker sta jo Francija in Poljska izločili iz ratifikacijskega zakona, vendar pa je vključitev zelo pomembna, ker je v tej listini v 21. členu jasno zapisano, da je prepovedana kakršnakoli diskriminacija glede na pripadnost narodni manjšini. Po drugi strani pa je pomembno dejstvo, da je Madžarska v svojo novo ustavo v celoti vključilo listino.

Durnwalder odpira vrata dialogu

Predsednik bocenske pokrajine Luis Durnwalder govori z njemu značilnim patosom, besedami, ki ne dopuščajo prekinitve ali ugovora, prehaja iz nemščine v italijansko in obratno z izredno lahkoto in v obeh jezikih odlično sintetizira svoje misli, tako, da noben profesionalni prevajalec ne bi znal tega dela bolje opraviti. S tega vidika je Durnwalder očitno močno dozorel; še pred nekaj leti je bilo njegovo izražanje v italijansko okornejšo, manj je bilo specifičnih izrazov in veliko manj natančnosti pri prenosu v italijansko misli, ki so bile prej izrečene tudi v nemščini.

Tudi vsebinsko je Durnwalder zelo izpiljen. Nedavna nerodnost, ko je grobo zavrnil proslavo 150. obletnice združitve Italije, ga je očitno drago stala, celo v prosvetljenem delu nemškega prebivalstva v Bocnu, ki ohranja krhko ravnovesje med Nemci in Italijani, po drugi strani pa so nekateri z negotovostjo sprejeli pragmatično odločitev, ko so se v zameno za ohranitev nemških napisov na južnotirolskih gorah poslanci južnotirolske ljudske stranke vzdržali pri glasovanju o zaupnici Berlusconijski vladi.

Vendar rezultati ne izostajajo in besede, s katerimi se je Durnwalder predstavil predstavnikom dnevnikov v jezikih manjšin na bocenskem zasedanju, so bile natančno izbrane in izzvele so na način, ki je bil za bocensko pokrajino doslej nenavaden.

Ta poseg bi lahko razdelili na dva dela: v prvem delu je Durnwalder govoril o pomenu jezika in kulture, drugi del pa je namenil odnosom med Nemci in Italijani.

Začetek je bil torej dokaj tradicionalen: skrbeti moramo za jezik, kajti, kadar izgubiš jezik, si izgubil tudi svojo zgodovino in svojo identiteto. Pri tem je avtonomija bocenske pokrajine v veliko pomoč; »Pomaga nam, da preživimo, čeprav smo v italijanski državi neznatna manjšina,« je dejal Durnwalder, ki je navedel nekaj statističnih podatkov, iz katerih izhaja celo rast manjšine. V 60. letih prejšnjega stoletja je bilo v bocenski pokrajini 64 odstotkov Nemcev in 2 odstotka Ladincev, danes je 70 odstotkov Nemcev in 3 od-

stotki Ladincev. Avtonomija je torej po mnenju predsednika bocenske pokrajine prispevala k rasti obeh manjšin, ki tam živita. Če je nemško prebivalstvo aktivno vključeno v upravljanje, lahko zagotovi vsem skupinam pogoje za preživetje in razvoj. »Seveda, jaz imam svojo identiteto, kulturo in zgodovino, živim s to identiteto in zgodovino ter s svojim jezikom, s tem pa omogočam isto tudi ostalim.

In tu je Durnwalder prešel v drugi del svojega izvajanja, ko je ocenil odnose med Nemci in Italijani. »Prej smo bili drug proti drugemu, sedaj delamo skupaj in to je zelo pomembno.« Skratka, odnosi se spreminjajo tudi v Bocnu in napetost po Durnwalderjevih besedah postopoma prehaja v neko obliko sodelovanja.

To je bil zagotovo ključni del predsednika bocenske pokrajine, ki je vsekakor spregovoril še o dveh temah. Prva izhaja iz same lege te pokrajine: danes meje med Italijo in Avstrijo ni več in južnotirolski Nemci imajo zelo zahtevno nalogo, saj je to ozemlje vez med nemškim in italijanskim jezikom, med dvema velikima kulturama. »Poklicani smo, da zagotovimo tekoč pretok med dvema velikima kulturama in te odgovornosti se dobro zavedamo,« je dejal.

Zadnja misel pa je bila namenjena manjšinam v Evropi. Združenje Midas lahko vse od ustanovitve nemotne deluje, ker zagotavlja bocenska pokrajina ustrezno finančno kritje, 30.000 evrov letno za tajniško službo, ki jo vodi Evropska akademija v Bocnu, za letno skupščino, za nagrade in za seminarje za mlade novinarje, ki so stalne pobude združenja, ter za druge občanske dejavnosti. Ampak to ni edina »investicija« pokrajine v manjšinske zadeve. Durnwalder je dejal, da ga marsikdo sprašuje, zakaj mora bocenska pokrajina vlagati sredstva v pobude, ki potekajo izven nje ali jo le obrobno zadevajo. In na to vprašanje je tudi odgovoril: »Ko smo bili mi v velikih težavah, so nam drugi pomagali. Pomagala nam je Avstrija, pa tudi Nemčija in predvsem Bavarska. Sedaj, ko se je naše stanje izboljšalo, je na nas naloga, da pomagamo tistim manjšinam, ki so šibkejšee od nas.«

